

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

Ўзбекистон
Республикаси
ижтимоий-
иқтисодий
газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

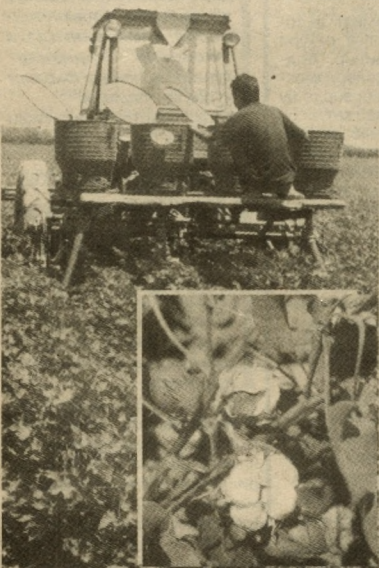
Qishloq HAYOTI

№ 84 (6.297). Сотувда эркин нархда

ЯХШИ НИЯТ - ЯРИМ ДАВЛАТ

МАВСУМ

Наманган вилоятидаги Поп тумани пахтачиликда вилоятда салмоқли ўринлардан бирини эгаллайди. Бироқ, сўнгги тўрт йилда туман пахтакорлари анча оқсаб қолган эди. Кўп нарсаси раҳбарнинг ташкилотчилигига боғлиқ эканлиги бугун аён бўлмоқда. Республика Олий Мажлиси депутати Рустамжон Исматуллаев ҳоким бўлгандан буён Полда лоқайдлик, боқиб-ғамлик ўрнини ишчанлик, ўз вазифасига нисбатан масъулият билан ёндошиш

ҳисси қарор топа бошлади.

Олиб борилган савий-ҳаракатлар жорий йилнинг биринчи ярмидаёқ яққол кўзга ташланди. Пилла ва галла сотиш шартнома режаси вилоятда биринчи бўлиб бажарилди. Эндиги бутун диққат-эътибор пахтачиликдаги қолоқликни тезроқ бартараф этишга қаратилмоқда. Мақсад 16 минг гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 26,6 центнердан, жами 42,4 минг тонна хирмон кўтаришдир. Ерлар 5944 нафар оилавий пудратчиларга бўлиб берилган. Барча хўжаликларда гўза парвариши зўр уюшқоқлик билан олиб боришмоқда.

Илғорлар ҳақида гап кетганда биринчи бўлиб "Дўстлик" ширкат хўжалиги тилга олинади. Хўжалик галлачиликда ҳам туманда пешқадам бўлди. Ҳар гектар майдондан 40 центнердан сара дон етиштирилди. Фақат шу соҳанинг ўзидан 67 миллион сўм даромад қилинди, унинг 26 миллион сўми соф фойдадир. Пиллачиликда кўлга киритилган муваффақият ҳам салмоқли бўлди. Хўжалик пахтакорлари 651 гектар майдонда деҳқончилик қилишмоқда. Мақсад - ҳар гектар майдондан 34 центнердан "оқ олтин" хирмони бунёд этиш. Ҳозирда 14 та чопик трактори ёрдамида қатор оралари сифатли юмшатишмоқда. Мавжуд 10 та дала шийпони деҳқоннинг иккинчи уйига айлантирилган. 927 оилавий пудратчи ўз ишини билиб қилади. Олди кўсалар очилиб, ҳосил нишонлари кўпайиб бормоқда.

СУРАТЛАРДА: бош пудратчи Бахтиёр Исмолов; хўжалик бошқаруви раиси Акбарали Рағибаев; ижарачилар Олмаҳон, Мелихон, Гулчехра Абдуллаевалар билан суҳбатлашмоқда; гўзага ишлов бериш пайти; мўл ҳосилнинг илк нишонлари. Турғунбек МАҲКАМОВ олган суратлар.

ИСТИҚЛОЛ МУШОИРАСИ

Эркин ВОХИДОВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони,
Ўзбекистон халқ шоири

ВАТАН, ТО ТАНДА ЖОНИМ БОР, СЕНИНГДИРМАН, СЕНИНГДИРМАН

Ватан, то танда жоним бор,
Сенингнирдман, сенингнирдман.
Таним хок ўлса ҳам сен ёр,
Сенингнирдман, сенингнирдман.

Жаҳон кенгир, фалак кенгир,
Юрак кенгир, чу сен борсан,
Сенингнирдман, сенингнирдман.

Менга бегона элларда
Насиб гар ўлса юз роҳат
Чекай бағрингда минг озор,
Сенингнирдман, сенингнирдман.

Агар шодликларинг оздир,
Менингнирдсан, менингнирдсан,
Магарким ғамларим бисёр,
Сенингнирдман, сенингнирдман.

Бугун бор, эрта йўқ жисмим,
Валек руҳим учун мангу
Сенинг мангулигинг даркор,
Сенингнирдман, сенингнирдман.

Сенинг ишқинг билан ёндим
Кетар жонимда бу оташ,
Сенингнирдман, яна такрор,
Сенингнирдман, сенингнирдман.

БИР НИҲОЛ

Юртдошим, боғингга ниҳол қада,
Бу ниҳол номини Яхшилик ата.

Ниҳолинг ёнига бир гул экиб қўй,
У гулнинг исмини Гўзаллик деб қўй.

Гулу ниҳолингга бахш этиб ҳаёт,
Сув бер ва бу сувга Меҳр деб қўй от.

Сендан фарзандингга боғ қолсин, эй дўст,
Боғинг Ватан деган ном олсин, эй дўст.

Навбат-Ўзбекистон халқ шоири
Хуршид ДАВРОНГА

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

2001 йил 14 июль куні Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг мажлиси бўлди. Мажлисида айрим сайлов округларида бўшаб қолган ўринларга ўтказиладиган Олий Мажлис депутатлари сайловига тайёргарликнинг бориши тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Марказий сайлов комиссияси сиёсий партиялар ва тегишли ҳокимият вакиллик органлари томонидан кўрсатилган жами 27 нафар номзодни бўшаб қолган 14 та сайлов округидан рўйхатга олиш тўғрисида қарор қабул қилди. Ушбу қарор матни ва рўйхатга олинган номзодлар тўғрисидаги маълумотлар тегишли маҳаллий оммавий ахборот воситаларида ёритилиши белгиланди.

Мажлисида Марказий сайлов комиссияси ваколатлари доирасидаги бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

(ЎЗА)

ТОШКЕНТДА ШАНХАЙ ДЕЛЕГАЦИЯСИ

Мамлакатимизга ташриф буюрган Шанхай шаҳри маъмурияти вакили Чжан Хуэйсин раҳбарлигидаги делегация Тошкент шаҳар ҳокимлигида бўлди.

Суҳбат чоғида томонлар Тошкент ва Шанхайнинг биродарлик алоқаларини янада ривожлантириш, маъмурий икки шаҳарнинг савдо-иқтисодий ҳамкорлиги кўламини кенгайтириш, ҳусусан, янги сармоявий лойиҳаларни амалга ошириш ҳамда бошқа бир қанча соҳаларда тажриба алмашишни йўлга қўйиш масалаларини муҳокама қилди.

Маълумки, Шанхай Хитойнинг энг йирик саноат марказларидан биридир. Мамлакат ялпи

ички маҳсулоти, хориждан келатган сармоянинг 5-6 фоизи айти шу шаҳар ҳиссасига тўғри келади. Айни пайтда Тошкент ишбилармон доиралари Ўзбекистон-Хитой ҳамкорлиги доирасида шанхайлик тадбиркорлар билан кенг кўламли шериклик ўрнатиш билан машғул. Шанхай делегацияси аъзолари Ўзбекистон Хорижий мамлакатлар билан дўстлик ва маданий-маърифий алоқалар жамиятлари кенгашида ҳам учрашув ўтказди. Самимий ва дўстона руҳда ўтган суҳбат чоғида Тошкент-Шанхай алоқалари доирасида амалга оширилган ва оширилаёқ ишлар борасида фикрлашиб олинди.

(ЎЗА)

ОМИЛКОРЛАР ДАЛАСИДА

Хоразмда икки йилдан буён об-ҳаво ноқулай келишига қарамайдан тажрибали деҳқонлар кўзланган даражада ҳосил етиштиришга эришмоқдалар. Гўза ва бошқа экинлар ривожини ҳар йилдагидан ҳам баланд. Урганч туманидаги "Урганч" ширкат хўжалиги дала-рини кезган киши бунинг гувоҳи бўлади.

Биз ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Шарифбой Ражабовни Матқарим Ҳақимов бошлиқ далада учратдик.

Жамоамизда биринчи бўлиб шу картада гўза гуллагани. Натижа қандай бўлди экан, деб ўйлангандик. Бугун эса илк қўсакни ҳам шу далада кўрдик, - дея сўз бошлади раис. - Ҳар қандай шароитда олган кишини деса бўлади. Жамми 708 гектар экин майдонига эга бўлган "Урганч" ширкат хўжалигининг йилни салкам 6 миллион сўм соф фойда билан аяқлаганлиги барча соҳа бўйича натижалар кўзланган даражада бўлганлигидан далолат бериб турибди.

Дала-рини айланар эканмиз, ҳамроҳимиз, Урганч туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқаруви раиси Шайхмуродов, қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди Б.Назаров ҳам жамоа ҳақида илиқ фикрлар билдирди:

(Давоми 2-бетда)

ТАВСИЯ

Мамлакатимизда энг оммавий медаллардан бири узуmdir. Қайси ҳовлига кирманг, қаида бир икки туп токка кўзингиз тушади. Уни айримлар парварши қилмай, касалга чалитириб қўядилар. "Буларга қарасангиз бўлмайдими?" деб сўрасангиз, "Вакт йўқ, сояси бўлса, бўлди-да", дейишади. Бўлса бировлар учун эса у даромад манбаидир. Масалан, Олтинрак туманида бир сотих ердаги узумдан

ТОК - КИМГА СОЯ, КИМГА САРМОЯ

100-150 минг сўм фойда олаётган оилалар жуда кўп. Ва улар тўғри қилишади. Ҳаммаси ҳафсалада, меҳнатга боғлиқ-да. Ҳақиқатан ҳам бу неъматга яхши эътибор бўлса - қони фойда. Зеро, мамлакатимиз иқлим шароити узум етиштириш учун жуда қулай. Бунинг учун фақат узумчилик хўжаликлари меҳнаткашларидангина эмас, ҳовли-томоркасида ток эккан ва унга қизиққан одамлар орасида ҳам узумни парваришlash маданиятини ўстириш лозим.

(Давоми 2-бетда)

ҚОНУН УСТУВОР - ЖАМИЯТ БАРҚАРОР

Республикаимизда аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш борасида кейинги пайтда қатор ибратли ишлар амалга оширилмоқдаки, улар бевосита мавжуд қонунларимизга нисбатан ҳурмат ҳиссини шакллантириш, ҳуқуқий маданиятнинг юксалиши ҳамда фуқароларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини тўла англаб етишларига пухта замин ҳозирламоқда.

Сир эмас, республикаимизнинг чекка туманларида қонунларимиз моҳиятини муттасил тарғиб-ташвиқ қилинишига қарамадан, замондошларимизнинг ҳуқуқий билимдонлиги даражаси секинлик билан ошяпти. Демак, биз, энг аввало, бундай ҳуқуқий тарғиботни чекка ҳудудлардан, қишлоқдаги оддий одамлар орасидан бошлашимиз зарур экан.

Навий вилотининг Нурота тумани ҳудудий жиҳатдан катта туманларидан бири ҳисобланади. Кейинги йиллардан туман прокуратураси ходим-лари, ички ишлар идоралари вакиллари, ҳуқуқшунослар, тумандаги барча ўқув муассасалари, жамоат ташкилотлари, ширкат хўжаликлари, маҳаллаларда чекка овул ва қишлоқларда бўлишиб, қонунларимиз тарғиботи, ҳуқуқий-маърифий ишларни жонлантиришга сидқидилдан киришдилар. Айниқса, туманимиз қишлоқ хўжалигига ихтисослашгани туфайли мавжуд қишлоқ хўжалигига дахлдор қонунлар, республикаимиз Президентининг фармон ва фармойишлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ижросини тўлиқ таъминлашга туман прокуратураси ходимлари астойдил эътибор бермоқдалар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ўрганишни ташкил этиш тўғрисида"ги фармойишининг ижросини таъминлаш юзасидан айни кунларда туман халқ таълими бўлими билан биргаликда қатор режалли тадбирларни амалга ошириляпти.

(Давоми 2-бетда)

СУРХОН - АЖИБ ТУГАНМАС ДОСТОН

ТЕРМИЗДАГИ МЎЪЖИЗА

Бепойн Сурхон диёри мамлакатимиз жанубида жойлашган. Ажойиб сўлим гўшалари, сервикор тоғлари бор. Йил сайин чирой очиб бораётган Термиз кўчаларини айланамиз. Қаршимизда шаҳар ҳўснига ярашиб турган мухташам иморат. Бу - Термиз археологик музейи. Бинони "Бинокор" ҳиссадорлик жамияти қўмоқда. Жамият раҳбари Абдуназар Баратов шундай дейди:

-Музей қурилишига 1 миллиард 200 миллион сўм ажратилган. Ҳозиргача 220 миллион сўмлик иш бажарилди. Музейни Истиқлол байрамидида фойдаланишга топширамыз. Қурилиш материалларини ўзимиздан ва республикаимизнинг турли вилоятларидадан олаёламиз. Музейнинг 10 та залига 2500 та экспонат қўйилади. 4 та салобатли ва битта маҳаббатли гўмбаз тикланади. Музейга кирган киши мазий бағрига ҳаёлий саҳнат қилади.

Термиз археология музейи қурилишига қараб уйга толдик...

Термиз бундай масканни 70 йилдан бери кутади. Археологик қазилма ишлари 30-йилларда бошланди. Шундан бери неандертал

бола бош сўягидан тортиб, худоларнинг ҳайкалигача топилди. Ўзбегу рус олимлари, япону немис кадимшунослари, тохитгу француз археологлари... эҳ-ҳе-е, не-не давлатларнинг тарих билимдонлари тупроқ остидаги буюк давлатларни тупроқ устига олиб чиқиш учун умрларини бахш этдилар. Жаҳон маданияти тарихи солномасида "Термиз тарихи" деган "Олтин саҳифа" очилди. Айни пайтда, гоҳо бекбаҳо топилмалар юртдан олиб чиқиш кетилди. Термиз музейларида сакланиб қолган осори-атикаларининг аҳолига эса маймунлар йиғлади. Тупроқ қаъридан чиқиб келган маъбудлар Термиз ўлкашунослик музейининг ёрилган, хароб бўлган, чакка ўтиб ётган биносидан наҳот кутди. Қурилайтган археология музейи истиқлолнинг бобо Термизга тўхфасидир. У Урта Осиёда ягона бўлади.

Термиз кўчалари... Байрам яқин. Қурилишлар кеча-ю кундуз давом этаётир. Бизнес маркази, Бобур боғи... "Фалла банк" биноси... Истиқлол майдони... Супермаркет... яна ўнлаб ишоотлар қурилишида иш қизган. Барчаси улуг айёмлар шарафига қуриб битказилади...

"ХАЛҚОБОД"НИ ХАЛҚ ОБОД ҚИЛДИ

Юрган - дарё. Воҳани "яёв" кезиб "Халқобод"га келдик. Термиз туманидаги бу хўжаликда бир пайлар бўлгандик. Унда жамоа очир, жуда мушкул аҳволда эди. Кейин раҳбар янгиланди ва ҳаёт ўзгарди. Одамларнинг кайфияти ўзгарди.

Бу йил 10 майда гўза гуллади. Сурхондарёда биринчи бўлиб уларнинг даласида "насиба" гул очди. 22 май кун эди, бош зироватчи Окмурод Қоравев билан дала кезиб, бир туп гўзада 3 та қўсак кўрдик.

Ширкат хўжалиги 453 гектар ерда пахта етиштиратир. Далалар 3-5 гектардан оилаларга шартнома асосида бўлиб берилган. 3-4 та далага бордик. 1 донна ҳам бегона ўт йўқ. Кўргазма даласи дейсиз. Яғана олинган. Тупроқ гуллилайди. Гўза ёпасига гулга қираяпти. Авжи баланд. Ҳар 20-30 қадамда эланган гўнг.

Бекмурод Дониёров 13 оилага бош. Ўзининг ҳам ери бор. Ижарачи Термиз-31 навли пахта эккан. Суғи, техникани, ўғитни, уруғни хўжалик таъминлайди. Даладаги ишлар ижарачи зиммасида. Гўза орасида биронта одам қўринмайди. Дониёров хайрон бўлганимизни сездим.

-Бизда бошқача, - деди у, - ишга қачон келдинг, қачон кетдинг йўқ. Йиғилиш қилиб, ҳар кун "таноблар" ҳам тортилмайдим. Бир сафар тумандан келган раҳбар ҳам "нега далада одам йўқ" деб сўраганди. Ишчиларимиз тонг отмай кели-

шади. Салқинда ишлашади. Уларнинг бошида ҳеч қим қамчи ушлаб турмайди. Ҳамма ўзи учун ишлайди. Режа бажарилмаса, обрў кетади. Шартнома - қонун. Биров бировнинг ҳақини емайди. Ишлаган ҳақини олади...

Хўжаликда ҳамма иш жойида, чунки, адолат асосий мезон. Ер - ишлаганики. Удалай олмаган жойни бўшатсин. Тартиб мустаҳкам. Ишларнинг зўрлиги шундан. Трактор ёнимизга келиб тўхтади. Нуриддин Саидов экан.

10 йилдан бери тракторчи. 1 гектар пахтаи бор. Даромади яхши. Қишда томоркадан 200 минг сўмлик анор сотди. Бу йил ўғлига суннат тўй қилмоқчи.

"Халқобод" далаларини кезиб, дил яйрайди. Жовли Тошанов даласидамиз. Оиласи 5 гектар ерни ижарага олган. Оилада ҳеч қим томошабин эмас. Ер ўзиники-да, танасида "жони" бор одам ишга чиқади. Илгари гўзани бегона ўт босиб ётарди. Энди-чи, ундай эмас.

Жовли Тошанов егани нон тополмай ётган деҳқонми? Йўқ. Пахтадан ташқари томоркаси бор. Ундан 300 минг сўмлик бодринг сотди. Ўтган йили Чоротқа бориб дам олди. Бу йил кадимий шаҳарларга томошага боришни қўзлапти. Беҳтиёр ишлаша бўлар экан-ку, деб боборасиз.

(Давоми 2-бетда)

КЕЛГУСИ СОНДА:

ХЎЖАЛИК ШАХСИЙ,
МАНФААТИ - УМУМИЙ

БИЗНИНГ ҲАМ ЭЛУ
ЮРТГА НАФИМИЗ ТЕГСА...

ХОРАЗМЧА КУЙЛАЙДИГАН
САМАРҚАНДЛИК САНЪАТКОР

БУНИ ХАЁТ ДЕЙДИЛАР...

ЕР ЁРИЛМАДИ...

Усан Йўлбарсов институтда ўқитувчи эди. Биров таниб, биров танимасди. Ногоҳон ... худо унга берди. Бир йил ичда фан номзоди! Кафедре мудир! Сўнг декан! Анжуманларда гап уники... Профессор бўлди. Обру баланд. Тошкентга ишга кўтарилди. Энди "Усан Йўлбарсович" лавозими юқори! Йўлини ҳеч ким кесиб ўтмайди.

Ҳайбатидан от ҳурқайди. Ўзини баланд ҳис қилади. Осмоннинг еттинчи қаватига юргандай...

Усан Йўлбарсович депутат бўлди. Ҳамма "таъзим"да. Ҳаётни қаранг... Эртага қишлоғидаги оддий, чанга ботиб юрган одамлар - сайловчилари билан учрашувга бориши керак. Кўнглига малол келди: "Эҳ, шу ... қишлоққами? Тупроққа қорилиб... Ух, одамлариям чўпон... "молбоқарлар"... Бормаса бўлмайди. Илож йўқ...

...Раис ўрнидан туриб йиғилишни - депутат билан сайловчилар учрашуви бошлади. Мўҳлидлар, зироатшўнослар, мутахассислар минбарга чиқиб, Усан Йўлбарсовични мактаб келди. Сўз Усан Йўлбарсовичга берилди. У ўтирган жойида ётибди, столни уриб, узоқ гапирди... Сўнг...

Раис залга деди: -Гапирадиганлар борми? -Бор.

Кекса ва ҳорғин оқ сочли Қодир Тошпўлатов минбарга чиқди. -Ичмида ўт ёнаётми... Депутатни - Усани мен мактабда ўқитганман.

Зал жим бўлиб қолди. -Сен мўмин қобил бола эдинг, одобли эдинг. Ҳаволини кетбсан! Ўрнидан туриб гапирсанг бир жойинг камайиб қоладики? Шу эл сени улайтирди, шу эл сени депутатликка сайлади. Икки йилдан бери қишлоққа, отангни, онангни қўргани ҳеч бўлмаса бир марта келдингми? Олим бўлиш осон, одам бўлиш қийин... Танангга ўйлаб кўр! Менинг гапим тамом...

Ҳамма "тош қотди". Усан Йўлбарсович осмону фалақдан гурсиллаб ерга тушди. Ер йилланди, ерга кириб кетмади.

Бу воқеа 2 йилдан бери термизликлар тилидан тушмоқда.

Менгрон ОЛЛОМУРОВОВ

НИМА ЭКСАНГ...

-Ҳой болаларим, нима қиляпсанлар ўзи? Ҳамма ёқни от ўйини қилиб юборибсанлар-ку? Эссиз-эссиз, ҳали пишиб улгурмаган тарвузларни увол қилибсанлар...

Ҳой буювнинг бақирган овози полиздаги болақайларни чўчи-тиб юборди.

-Қочдик, Ҳой бува келди, - дея болақайлар қий-чув бақир-и-шиб, олди-орқасига қарамай, қочишга тушишди.

-Эҳ, сен шайтонваччалар, ҳали шовмай турларинг. Қўлимга тушсанларинг, қўлқарингнинг чўзиб, бир ҳумордан чиқмасамми?... -Оббо, бобо-ей, ҳассага сўяниб зўрга юради-ю, яна бизни ушлаб олиб, қўлғимизни чўзармишлар, - дея Султон Ҳой бува устидан қалақа қилиб қолди.

-Султон, ўзи яхши иш қилмадик-да. Ҳой буювнинг ёз бўйи қилган меҳнатини расво қилибмиш. Пишган тарвузларни ёриб, еганимиз етмагандек, майдаларини увол қилганимиз жуда ёмон бўлди-да, - деди Ҳасан қилган ишдан пушаймон бўлиб.

-Қилар ишни қилиб қўйиб, энди ачинишингга улайми?!- деди Султон чўқур кўзларини баттар қачқайтириб.

... Орадан йиллар ўтди. Ҳаёт қархалаги неча бор айланди... -Ҳой болаларим, нима қиляпсанлар ўзи? Ҳамма ёқни от ўйини қилиб юборибсанлар-ку? Эссиз-эссиз, ҳали пишиб улгурмаган тарвузларни увол қилибсанлар-ку?

Султон амакиннинг бақирган овози полиздаги болақайларни чўчи-тиб юборди.

-Болалар, қочдик, Султон амаки келди, - дея болалар қий-чув қилишиб, қўрадан ошиб қочишди.

Қария кўзларидан ёш пайдо бўлди. Йўқ, бу увол бўлган тарвузларни қўриб, меҳнатига ачинганидан эмас, хотиралар уйғотган ўқинч ёшлари эди.

М.ЛАТИПОВ,
Юқори Чирчиқ тумани,
Кавардон қишлоғи.

МАШЪУМ ТАҚДИР

Чўқур жарликка қулаб, қуриб қолган дарахтнинг шох-ларига санчилиб қолган жасадан одамлар ҳафта-ўн кунлардан сўнг хабар топишди. Бугна ҳам қаргаларнинг бутазор тепасида айланшиб қолганлиги сабаб бўлди. Мурда кимнинг жасади?!

...Маҳмудларнинг оиласи қишлоқнинг энг четиди, анҳорнинг ёқасидаги жарликлар тепасида эди. Қўрғончада хотини, уч фарзанди билан ёлғизлик истиқомат қиладиган Маҳмуд элга қўшилмасди. Одамлар эса унинг оиласида тинч ўтган бирор кунни эслашолмайди. Кариндош-уруғлар биланқу, аллақачон юз қўришмас бўлган эди.

Уғрилиқни касб қилиб олган ота тенгқурларидан уялётган болаларининг, "ташланг шу қилгилгингизни, бош кўтаролмай қолдик-ку" дея зорланадиган хотинининг гирибонидан оларди. Қишлоқ кексаларининг панд-насихатларига қўлоқ тутмади, кетма-кет қамалмишлардан тўғри хулосага келмади.

Кунларнинг бирда у оила аъзоларига "Ҳаммаг менинг душманларимсан, сен бузиксан, болаларинг ҳам мендан эмас, сенлардан воз кечдим" дедию, уйдан чиқиб кетди. Нияти бузилган экан, кечаси қайтиб келиб уйқадга тўрт жонни болтадан ўтказди. Узи эса гоийб бўлди. Қишлоқ ахли марҳумларни кузатишди. Овлоқ қўрғон ҳувиллаб, биргина мушук эса миёвлаб қолаверди.

Қотилин ички ишлар ходимлари узоқ қидиришди. У эса Қозғистоннинг, адоқсиз чўлиларида дайиди, охири бир чўпоннинг ўтовидан бошлана тоғди. Соч-соқилини ўстириб, ўзани соқовга солиб, чўпонлик қилиб юрди. Молхонаси бурчагига қўлланган бисоти - ўғрилиқдан орттирган тилаларни унутиб қолдирганлиги унга асло тинчлик бермасди. Ниҳоят, овулдан ўғирлаб, ҳайдаб чиққан бир кўтон кўйини, ўн-ўн беш йилликни бозорда пуллаб, уйига йўл олди. Тунда оғилдаги омонатини олиб, Қирғизистонга жўнашни мўлжаллади.

Узоқ йиллар қаровсиз қолган, одамлар ўзини олиб қочадиган ҳовлининг аҳолини ўзингиз тасаввур қилаверинг. Маҳмуд девордан ошиб ўтган ҳамоно нимадир унга дахшат билан ташланди. Иккала кўзидан ажралган доғандирга эркак бир зумда ожизу нотавон кимсага айланди. Ўзини шу қўйга солган йирткич эгасиз ҳовлида узоқ қолиб кетганлиги сабабли ёввойилашиб кетган мушуги эканлигини фахмлади. Энди дод солишининг ҳам, қочиб кетишининг ҳам иложи йўқ эди. У аста-секин ерни пайпаслаб-пайпаслаб, эмаклай бошлади. Қасоскор руҳлар эса қонга беланган гавдани жар томонга бошлар эди.

Машъум тақдир билан учрашув аянчли бўлди...

Ўқтам ҚУРБОНОВ

БОЗОРДА НАРХ-НАВО ҚАНДАЙ?

Шахарлар	Картошка	Сабзи	Пиез	Бодиринг	Помидор	Гуруч	Мол гушти	Қўй гушти	Сут (литр)	Тухум (дона)
Тошкент	110	150	90	75	100	575	1500	1650	80	50
Андижон	75	80	80	75	35	300	1200	1500	120	45
Наманган	70	55	65	80	20	370	1100	1400	85	44
Фарғона	70	50	55	50	20	320	1200	1500	100	40
Самарқанд	75	75	65	50	60	425			113	41
Жиззах	95	80	67	90	75	425	1200	1500		39
Ҳилатон	80	60	54	35	50	410	1275	1550	85	43
Термиз	60	75	50	70	50	400	1100	1500	100	40
Қарши	70	75	65	55	65	450	1200	1500		37
Бухоро	75	63	75	85	45	400	1050	1250	100	36
Навоий	90	70	70	75	60	450	1000	1000	100	37
Урганч	78	118	58	138	70	340	1000	1100	90	35
Нукус	100	60	100	75	75	415	1000		90	36

Ушбу маълумотнома Европа Кенгашининг ТАСИС Программаси доирасида қишлоқ ҳўжалик маркетинг информация системаси ва экспериментал қишлоқ ҳўжалик улғуржи бозори проекти томонидан республика тилишларидаги тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда тайёрланган.

(Боши 1-бетда)

Биз қуйида шу ҳусусда озроқ мулоҳаза юри-тамиз.

Узум сувида 15-30 фоиз қанд ва пектин, дубил ҳамда бўёвчи, азот, ҳўшбўй моддалар, А.В., В., С дармондорилар ва маъданли тузлар мавжуд.

Узум шарбати навлар тўғри танлаб олинган-да ва тўғри технология билан таёрланганда бош мия фаолиятини яхшиловчи, қонни қўпай-тирувчи ва даволовчи шифобахшлик ҳусусия-тига эга.

Р.Шредер номидаги Ўзбекистон мевачи-лик, узумчилик ва виночилик илмий-техширш институти узумзорларида 572, Республика ўсимлиқшўнослик институтида 500 га яқин, Р.Шредер номидаги институтнинг Самарқанд филиалида эса 235 та нав ўрганилмоқда. Шу-лардан 35 таси ом-малаштирилган.

Ўзимизда эса 100 дан ортиқ маҳаллий навлар бор.

Бизда ўстири-лаётган узум навла-ри туп ва новдалар-нинг кучли ўсиши ширадорлиги билан ажралиб туради. Шунинг учун тоқзорларни барпо этишда маҳаллий тупроқ ва иқлим ша-роитини, тупнинг ўсиши ва ривожланиши ҳу-сусиятини ҳисобга олиш, тегишли нав агро-техникасини қўллаш зарур. Айниқса, парва-риш жараёнида касалликларга қарши та-дбирларни ўз вақтида бажариш керак.

Узумларда шўра хомтоқ, гўра хомтоқ ўтқа-зиш, чилла чиққандан кейин новдаларни чил-пиш, ортиқча барглари олиб ташлаш асосий парваришидир. Бу ишни хонадонларда ақлий меҳнатдан дам олиш учун ҳам бажарса бўлади. Ҳар бир хомтоқдан сўнг новдаларни яхши ша-моллайдиغان ва ёруғлик бемалол тушадиган қилиб тараб қўйилади. Сугоргандан кейин тоқ тупларининг атрофи тупрогини майдаламас-дан ағдариб қолиш даркор.

Ёгингарчилик кўп бўлган йиллари ва хаддан зиёд кўп сугориш оидиумни (кул касаллиги) авж олишига сабабчи бўлади. Тоқ ўсимлиги атрофида соя берадиган дарахтлар бўлишини хоҳламиз.

Оидиум тўқнинг ҳамма яшил қисмларини, баъзан баргларини ҳам зарарлайди. Касал-ланган узум доналари майдалигича қолади, шаклини йўқотиб ёрилиб кетади. Новдалар

эса ривожланмайди ва яхши етилмайди.

Керакли парваришлар ўтқазиш билан бир қаторда, тоқларга тўйилган олтингургурт билан ишлов бериш яхши самара беради.

Тоқларда биринчи навбатда эрта баҳорда новдалар боғланиб, 5-6 тадан чинбар ҳосил бўлганда, 8-10 кундан кейин иккинчи марта ва тоқ гуллаб бўлгандан кейин 2 ҳафта ўтгач, учинчи марта ишлов бериш учун новдаларнинг зичлигига қараб гектарига 20 кг. дан 40 кг. гача олтингургурт сарфланади. Олтингургуртга 10-15 кг. ҳисобда оҳақ қуқуни қўшилса, самарадор-лиги ошади. Далага кўча тупроғини ҳам қўшиб чангитиш фойдадан холи эмас. Агар олтингу-гурт қуқуни бўлмаса, 1 фоизли коллоид ёки ҳўлланувчи олтингургурт пуркалади (100 литр сувага 1 кг, гектарига 12-18 кг). Тоқ тупларини оидиумга қарши пуркаш зарурати туғилса, бу

тадбир тоқ узумхури-га (узум бошини чи-ришига) қарши чора-лар билан қўшиб ўтказилади. Бунинг учун топсин, тилт, то-паз препаратлари ишлатилади (0,5-0,6 кг/га).

Доғли антракнозга (қорасон) қарши кураш эса қўзда - тоқ тупи кесиб бўлингандан кейин амалга оширилади. Бунда 4 фоизли нитрофен ёки 30-40 кг/га ёқуд 1 фоизли мис қўпороси (15-20 кг/га) сепила-ди.

Баъзи илғор ҳўжаликларида оидиум ва ант-ракнозга қарши 1-1,5 фоизли олтингургурт оҳақ қайнатмаси (ИСО) тоқ тупига 3 марта сепила-ди. Тупроқ ва об-хаво шароитига қараб ҳар гектар тоқзорга ИСО га 1-1,5 кг мис қўпороси қўшиб ишлатилади. Бу қўйилма узум баргла-рига яхши ёпишиши учун 2000 литр сувага 400 грамм кир поршоғи қўйилади.

Антракноз билан зарарланган новда ва занг-ларни ўрнига янгиларни шакллаш чораларини кўриш мақсадга мувофиқдир.

Токка жонли мавжудот сифатида қараб, парвариш қилинса, ҳўжаликларга, хонадон-ларга даромад келтириши тайин. Қолаверса, у ҳар бир ҳовлига фазл бағишлайди. Узум навлари ҳақида эса келгусида батафсил маъ-лумотлар берамиз. Умид қиламизки, бизнинг тавсиялар наинки узумчилик ҳўжаликларига, балки токка ҳавасманд хонадон соҳибларига ҳам асқотади.

Маҳдий РАЗЗОҚОВ

ОМИЛҚОРЛАР ДАЛАСИДА

(Боши 1-бетда)

-Ҳамма гап ҳамжиҳатликда экан. Шир-кат ҳўжалиги аҳолисини тенг ярмини қозоқ миллатига мансуб биродарлари-миз ташкил қилади. Бунинг устига ўзбек-ларнинг ҳам кўпчилиги фақат чорвачилик билан шуғулланарди. Эндиликда улар

деҳқончиликнинг усталарига айланди-лар Мўясар Эгамова, Икром Ҳасимов,

Омонкул Кенгесбоева каби пудратчилар-ни бутун туманда илғорлар сифатида та-нишадилар.

Ҳа, гўза парвариши айна қизгин палла-га кирди. Шу кўнларнинг ҳар бир дақиқа-

Андижон тумани Ҳасан қишлоғида яшовчи Фахриддин Қурбонов етакчи-лик қилётган "Мададкор" сабзавотчилик фермер ҳўжалиги нафақат ту-манда, балки вилоятда илғор ҳўжаликлардан ҳисобланади. Улар жорий йилда 17 гектар майдонга помидор, 1 гектар эрга пиез, 1,5 гектар эрга қарам, 0,5 гектар майдонга эса бўлғор қалампир экиб парваришланмоқда.

Жамоа ўтган йилни ҳам муваффақиятли яқунлаб, жами 2 миллион 962 минг сўм соф фойда олган эди. Бу йил даромадини икки бараварига оширишни ният қилиб туришибди.

СУРАТЛАРДА: (чапдан) ишчи Эркинот Матмусаева, фермер ҳўжалиги раҳбари Фахриддин Қурбонов ва ишчи Зухра Бекмирзаевалар бу йилги ҳосил чўғидан мамнун. Тайёр маҳсулот қайта ишлаш корхоналарига жўна-тиляпти.

Шухрат ОЛИМОВ (ЎЗА) олган суратлар

АРАФА

Андижон вилояти шаҳарларида вилоят ҳокими-нинг ташаббуси билан Ўзбекистон мустақиллиги-нинг 10 йиллигига бағишлаб ташкил этилган «Анди-жонни обод ўлкага айлантирамиз» кўрик-танловни ўз-ниҳоясига етиб бормоқда. Байрам кўриги хонобод-ликларда катта қизқиш уйғотди. Танловнинг яку-ни - учинчи босқичи ушбу қурут шаҳрида ўткази-лаётгани бежиз эмас. Хонобод кўп йиллардан буён ўзининг гўзаллиги ва ободлиги билан кўпчилиكنинг эътиборини жалб қилиб келмоқда.

ТАНЛОВ ДАВОМ ЭТМОҚДА

«Андижонни обод ўлкага айлантирамиз» фестивалига тайёргарлик жараёнида Қорасув шаҳрида ҳам кўпгина ижо-бий ишлар амалга оширилди. Шаҳарликлар ўзларининг кўча ва гузарларини ободонлаштиришда айнакча фаол иштирок этди. Ўзига хос меъморий услубда барпо этилган йирик маиший хизмат кўрсатиш мажмуи қорасувликларнинг фаҳрига айланди.

Шаҳарда Холисон Нишонов, Мўмин Юсупов, Йўлбарс-хожи Усмонов каби моҳир гулчилар истиқомат қилади. Улар етиштирган гул кўчатларига талаб қўлиб, улар шаҳар хиёбонлари ва марказий истироҳат боғини бебаз турибди. Якуний концертда ҳақиқий байрамона қайфият ҳўкм сурди. Ватан, истиқлол ҳақидаги қўшиқлар ҳозибадор рақслар, аскиячиларнинг чиқишлари билан алмашди.

Автомобилсозлар шаҳри Асакада ҳам танлов тантанасига айланиб кетди. Ўзбек ва қорейс халқлари дўстлиги ифодаси бўлган рамзий дарвоза атрофи гулларга бурканди. Юби-лейга бағишланган тантана қарнай ва сурнай садолари остида бошланди.

Кечки пайт шаҳар истироҳат ва маданият боғида байрам концерти бўлиб ўтди. Концерт завқ-шавққа тўлган томоша-бинларнинг давомли қарсақлари остида икки соат давом этди. Асақалиқлар истиқлол қояларига содиқлигини, жона-жон ўлка қудратини фидокорона меҳнатлари билан мустақ-камлаш ва бойитишга тайёр эканликларини намойиш этиш-ди.

Танлов мустақиллик байрами арафасида якунланади.

(ЎЗА)

ЖАРАЁН

Айни кўнларда мамлакатимиздаги олий таълим му-ассасаларига абитуриентлардан тушган аризаларни қабул қилиш қизгин давом этмоқда. Режага кўра бу йил юртимиздаги олий ўқув юртиларига 68 минг 500 талаба қабул қилинади. Шундан 46 минг 49 таси қудузги бўлимда таълим олади.

ИЛМГА ЧАНҚОҚ ЁШЛАР

Ўтган йилнинг шу давригача мамлакатимиздаги олий ўқув юртиларига абитуриентлардан 77 минг 927 ариза тушган бўлса, бу йил уларнинг сони шу қўнгача 115 мингдан ошади кетади. Қабул мuddати якунлангунга қадар аризалар сони янада қўпаяди. Бу эса ёшларимизда илм олишга бўлган иштиёқ йилдан-йилга ошаётганини кўрсатади.

Мамлакатимизнинг энг нуфузли ўқув даргоҳларидан бири Ўзбекистон Миллий университети режа бўйича янги ўқув йилида 1 минг 676 абитуриентни талабалар сафига қабул қилади. Бугунгача мазкур муассасага 3 минг 223 абитуриентдан ариза тушди.

-Тест синовларини кўнгилдагидек ўтказиш ва абитуриент-ларга қўлайлик яратиш мақсадида 9000 кишилик ўрин тайёрлаб қўйдик, - дейди университет қабул комиссияси масъул қотиби А.Ваҳобов. -Ҳозирча абитуриентларнинг ҳуқуқ, журналистика, иқтисодиёт каби соҳаларга қизиқиши катта эканига ғувоҳ бўляп-миз. Мазкур факультетларда битта ўринга бир неча номзод тўри келади, яъни танлов ниҳоятда қаттиқ бўлиши қўнлапти. Уларнинг энг билимдонлари университетимиз талабасига айла-нишига шубҳа йўқ.

Айни пайтда ЎзМУдаги ҳолатни мамлакатимизнинг бошқа олий ўқув юртиларида ҳам кўриш мумкин. Бу эса мустақиллиги-мизнинг ўнинчи йилида мактабни битирган йигит-қизларнинг илмга чанқоқлиги, билими эса нисбатан баландлигидан дало-лат. Негаки улар мактабда ўн йил истиқлол ҳавосидан нафас олган биринчи битирувчилардир!

ЁНФОҚ МУРАББОСИ

Табобатда азал-азал-дан ёнғоқ мураббосидан кенг фойдаланиб келин-ган. Шу боис Сариев тўманидаги «Саховат» ҳиссадорлик жамияти шифобахш ёнғоқ мураб-боси тайёрлашни йўлга қўйди.

Ҳозир 4 минг 500 банка ёнғоқ мураббоси сотувга чи-қарилди. Келгусида уни янада қўпайтириш режалаштирил-ган.

Шунингдек, жамият аъзо-лари анор, узум, олча, олхўри шарбатлари, помидор, бод-ринг консерваси тайёрламоқ-да. Ички ва ташқи бозорда бу маҳсулотларга талаб катта. Бу йилги мавсумда ана шундай харидоригр маҳсулотлардан 8 миллион шартли банка тайёр-ланди. Россиянинг Красно-ярск ўлкаси ишбилармонлари билан тузилган шартномага кўра, уларга 200 миллион сўмлик маҳсулот жўнатилади.

(ЎЗА)

ҚИСКА САТРЛАРДА

МЎЛ ҲОСИЛДАН НИШОНА

Балиқчи туманининг Х.Эргашева номили шир-кат ҳўжалигидаги пуд-ратчи Абдурашид Қўки-боев 45 нафар аъзоси билан 30 гектардаги гўзаларни тўла чилпиб бўлиб, тўртинчи марта сугориш ишларини амалга оширди.

Ҳозирги кўнда ҳар туп ни-холда ўртача 14-15 тадан қўсак бор. Уларнинг мақсади 10-12 август кўнлари теримни бошлаб, Мустақиллик байра-мига тўйна тайёрлашдир.

Моҳира МАМАЖОНОВА

ҚИШЛОҚДА ҚЎШМА КОРХОНА

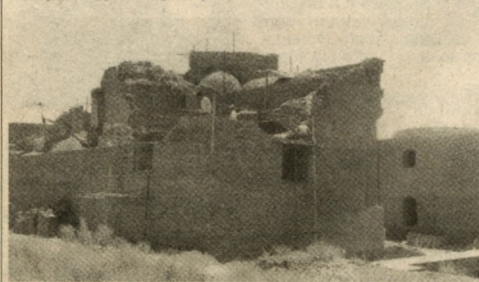
Яқинда Юқоричирчиқ туманидаги «Сурканент» қишлоқ фуқаролар йиғи-нининг Аҳмад Яссавий номили маҳалласида ўсим-лик илдизларидан ошқо-зон-ичак касалликларини олдини олиш ва даво-лашда қўлланиладиган дори-дармонлар ишлаб чиқарадиган Ўзбекистон-Корея ҳамкорлигидаги «Фойдали илдизлар» қўшма корхонаси фаолият қўрсада қўйди.

Корхонада 150 нафар киши доимий иш билан таъминлан-ди.

Латифжон МАНСУ

(Боши 1-бетда)

Сурхондарёнинг ҳеч қаерида бу ердагичаки ерга гўнг берилишини кўрмаганимиз. Бугунги экин "шарба" қилиб берилди. Ўзгача экин гўнг, мосламали трактор билан се-пилди. Раис Бахтиёр Қурбоновнинг айтишича, ерни ер қиладиган маҳал-лий ўғит, ерни қора ер қиладиган

Вилоятдаги Султон Саодат макбараси ҳам истиқлол шарофати билан қайта таъмирланмоқда.

лоқайдлик! Хўжалик ҳар йили 10 минг тоннага яқин гўнг тайёрлайди. Унинг асосий қисми товуқ гўнги. Хўжалик аяқинида товуқчилик фермаси бор. Бу — катта имконият.

Бир йилда минг тонна гўнг тайёр-лай олмайдиган қанча хўжаликлар бор. "Халқобод"ни келиб бир кўриш-син, ўрганишин.

Хўжалик 12 гектар ерга пивз эккан-ди. Бунда ҳам ижара: 50х50. Шартно-ма бўйича режа 170 центнердан, ор-тиги деҳқоннинг ўзиники!

Панжи ака Норқобиллов 31 сотих пивз экди, ҳозиргача 2 тоннага яқинини сотди. Йигиб олса 15 тонна-лар чиқади. Шартномадан зиёдини ўзи Тошкентга оборади. Насиб бўлса, 1 миллион сўмдан кўп даро-мад қилади. Яна бир гектар пахтаси бор. Томорқадаги помидорлар пивз ётибди. Анор ҳам мўл. Ишнинг кўзи-ни қилиб ишлайди-да. Ўтган йил-да ГАЗ-53 машинаси сотиб олди. Ўғли хайдапти. Мана Мустақиллик, мана ислохот! Меҳнат қилган баракка топа-япти, оиласи обод бўлапти.

Сурхондарёда галла мўл бўлди. Мамлакатимизда биринчи бўлиб шартнома режаси бажарилди. Бугун деҳқонларнинг юзлари ёруғ.

Йўл узок. Сурхон воҳасининг кен-глилари олға чорлаётди. Ўрт одамла-ри қалбига қўлқутганимиз келади.

ЕНГИБ ЧИҚҚАН ТОШБОВ

Президентимиз айтганларидек, замонамиз қаҳрамонлари кўп. Сур-хондарёни кезиб, ўнлаб қаҳрамон-ларга дуч келдик. Сўхбатларини ол-дик. Уларнинг ичиде "бало-офатлар-ни енгиб ўрганган" Жарқўрғонлик фермер Махсумкул Тошбоев бўлди. Бу инсоннинг илмига, журъдига, иродасига, ислохотларни тўғри ан-гайи олангига қўйил қолдик.

Фермерлар осонгина бойиб бор-япти, дейдиганлар кўп. Аслида-чи? Уларнинг ақсариёти азобнинг ичидан ўтапти. Тошбоевнинг 10 йиллик юрак ээлишлари, меҳнатлари.

Янгиликнинг йили оғир. Бунга ҳаёт гувоҳ, "Фарход" фермер хўжа-лиги бошлиғи Махсумкул Тошбоев Президентимизни юракдан англади. Ислохот майдонига тушди. Лекин, атрофида тушунганлардан кўра ту-шунмаганлар кўп бўлди.

Барисини бошдан ёсангиз катта бир китоб...

Тошбоевнинг отаси кўп айтган: "Кўприкдан ўроқчилар ўтиб борапти. Лекин, уларнинг ҳаммаси ўроқчи эмас. Асл ўроқчи ё битта, ё иккита". Падари бузқуворининг гаплари доим юрагиде. Ҳеч қачон енгил-елпи, хўжакўрсинга ишламайди. Ум-рини юртга бахш этди. Лекин, ҳасад-гўйлар кам эмас. Билиб-билмай йўлга гов бўлганлар анчагина. Худо-га минг қатла шукри, фермерларни Президентимизнинг ўзлари қўллаб-қувватлаб турибди...

...1994 йил "Сурхон" хўжалиги ди-ректори Хўшвақт Фармоновга ариза берди: "Фермер бўлман". Жавоб қисқа бўлди: "Йўқ, мумкин эмас". Юртбошимиз айтдилар: "Фермер-ликка қарши раҳбар билан ишлаб бўлмайди". 1995 йил февралда ди-ректор чақирди: "Фермер бўлинг!"

Хўжатай тайёр. Мана ер, мана техника. Аммо, ишлайдиган одам йўқ ўша пайт! Шикоят ёзувчилар одам-

ниб ўқирди. Ҳақини олаётган деҳқон-лар жонини бериб меҳнат қилди.

Гўё ҳаёт учун кураш борарди...

Фалла ҳосилдорлиги 43 центнерга етди. Хирмон тоғдай. Режадан ортиқ 200 тонна бугдой уюлиб турибди. Хўжаликнинг аҳоли оғир. Ишчилар 1 килограмм донга мушток. Тасаввур қиласизми? Бир фермер, бири жа-моа. Тошбоев одамларига 500 килограммдан бугдой тарқат-ди...

Баъзи ҳасадгўйлар-нинг юраги ёнди. Пахта ҳам чакки бўлмади. Йил охирида ту-манга "Нексия" келди. "Ким ола-ди?"

Хўжаликлар жим. Ҳатто, ой-ликлардан қарз-дор. Фермерда

пул бор. Энг катта маблаг "Фарход" да, Тошбоевда...

Ҳоким Тош-боевни табрик-лади:

"Нексия" сизники. Хало-лингиз бўлсин. Ўшанда бит-та фермер бу-тун "Сурхон" хўжалиги ахли-нинг фикрини Мустақиллик-нинг қалдирғо-чи — фермерлик томонга бурди. Ҳозир Сурхон қатор фе-мер хўжаликлари воҳасига айлан-ган...

Тошбоев ўтган йили 47 центнер-дан пахта, 50 центнердан галла олди. Кишлоғидаги мактаб оталигиде. Ишчилари ўртача 18 минг сўмдан ойлик олишапти. Ҳар йили табаруқ шаҳарларни зиёрат қилиб қайтиша-ди. Бу йил болалар учун спорт макта-би очмоқчи. Аёлочи ўқувчиларга "Фарход" фермер хўжалиги стипен-диасини ташкил этиш нияти бор. Уй-ида компьютер. Даласида гўзалар

ди у билан. Сурхондарёдаги кутубхо-нада — ИНТЕРНЕТ!

— Ҳм, — Шавкат ака Жуманазарга тикилди.

— Гўмон қиялпсизми? Боринг, бе-малол фойдаланасиз.

— Пулларни, компьютерларни... қаердан олдингиз?

— Сурхондарё ҳам XXI асрда яша-япти... Вилоят кутубхонаси қошида кутубхоналар ассоциацияси ташкил

да. "Баркамол авлод" фестивалида коллеж ёш футболчилари республи-када 2-ўринни олишди.

Илму ҳунар бир-бирига узукка кўздай ярашиб, бу маскан Сурхонда-ренинг энг азиз даргоҳларидан би-рига айланган...

Яна йўл... У Шеробод кулларни ҳузурига элтади... Бойсун тоғларига етаклайди... Олтинсой боғларига ту-ташади... Денов ҳурмозорларига чорлайди... Кўз тўймайди. Кўнгил ярайди. Бир томонда Боботог, бир томонда Бойсун тоғ, пойида Жайхун тўлқинланади...

Сурхон бўйлаб бораётирмиз. Дўмбиранинг навоси, бахшининг овози келаётди:

Айтаверсам басма-бас, Булбуллар қилар ҳавас. Бу достоним ёронлар, Олтойд ҳам тугамас...

Бахшилар ҳақ. Бу юртини кезиб, таърифини айтиб, тугатиб бўлмас, Зеро, заминда Мустақиллик янги ҳаёт яратмоқда, осмонда истиқлол қўёши порлаётди...

Кун иссиқ. Йўл чарчоғи. Сўхбат тафти пасай-ган...

— Тадбиркор-лар олдиға...

— "Интернет" га тортиппан улар-ни...

— Интернет! — ҳамроҳимиз шоири Жумана-зар Аноров ҳай-ратда сўради. Ҳаммамиз ҳу-шёр тортиди. Тўғри-да! ИН-ТЕРНЕТ — Па-рижда, Лондон-да, Тошкентда... у қўл етмас дунё. Ҳамма ҳам боғланавермай-

ди у билан. Сурхондарёдаги кутубхо-нада — ИНТЕРНЕТ!

— Ҳм, — Шавкат ака Жуманазарга тикилди.

— Гўмон қиялпсизми? Боринг, бе-малол фойдаланасиз.

— Пулларни, компьютерларни... қаердан олдингиз?

— Сурхондарё ҳам XXI асрда яша-япти... Вилоят кутубхонаси қошида кутубхоналар ассоциацияси ташкил

йўллади... Олдинга ташланган қадамлар жуда залворли бўлди.

"ИНТЕРНЕТ — КЎЗЛАРИМИЗГА ИШОНМАЙМИЗ..."

Шеробод йўлидамиз... Далалар,

зоурулар, қури-лаётган иншо-отлар... Бизга Шавкат Исло-муков йўлдош бўлди. Кўнгил очик, тиним билмайдиган инсон. Адиб Собир Терми-зий номли ви-лоят марказий кутубхонаси директори.

— Шерободга кетяпман,

— дейди Шавкат ака.

Кун иссиқ. Йўл чарчоғи. Сўхбат тафти пасай-ган...

— Тадбиркор-лар олдиға...

— "Интернет" га тортиппан улар-ни...

— Интернет! — ҳамроҳимиз шоири Жумана-зар Аноров ҳай-ратда сўради. Ҳаммамиз ҳу-шёр тортиди. Тўғри-да! ИН-ТЕРНЕТ — Па-рижда, Лондон-да, Тошкентда... у қўл етмас дунё. Ҳамма ҳам боғланавермай-

ди у билан. Сурхондарёдаги кутубхо-нада — ИНТЕРНЕТ!

— Ҳм, — Шавкат ака Жуманазарга тикилди.

— Гўмон қиялпсизми? Боринг, бе-малол фойдаланасиз.

— Пулларни, компьютерларни... қаердан олдингиз?

— Сурхондарё ҳам XXI асрда яша-япти... Вилоят кутубхонаси қошида кутубхоналар ассоциацияси ташкил

— О-о! Топдим! Шоберди бахши-нинг уйига борамиз...

Шоберди бахши Болаев юраги-дан ўт чакнаган бахши. Дўмбира чертганида гоҳ давра уйинга тушиб кетади, гоҳида дўмбира сайрайди. Мустақиллик Шоберди акага Ўзе-кистон халқ бахшиси деган унвон берди.

Гурунгимиз қизиди.

— Шафратжон, сиз ҳам бахши. — Салмоқлади Шоберди ака.

— Хайронман, биров мени шои-рей дейди, биров бахши дейди. Мен фақат шеър ёзаман...

— Кўзойнаги-ни олиб қаради Шафрат ака.

— Шойржон, мен сизга бир гу-рунгни айтйин...

— Шоберди ака бир тенгсалди... Жойлашиб ўтир-ди. — "Алломиш"нинг 1000 йиллик тўйи бўлди. Ҳа-а... Телевидениедан дунёдаги 50 давлатга олиб берил-ди. Кўлимга дўмбира оганимга 40 йил тўляпти. "Алломиш"нинг тўйи-да журак қинчидан чиғиб кетаязди. Президентимиз, бутун эл қараб ту-рибди. "Алломиш" достонини бош-ладим. Саҳнада! Ана ҳажон "Хай-ха-я! Ўзим сездим, "Алломиш" бо-ваннинг ўзи қўлади. Зўр ўтди. Мус-тақиллик-да! Э-э, бўлмаса, 1000 йиллик бўлармиди?

Бахши қўлига дўмбирани олди. Ажойиб кўй дилини ўртади. Бахши шўх терма бошлаб юборди...

УЛКАН МЕВАЛИ ДАРАХТ

Сурхондарёнинг обрўйи қад рост-лашга Тошбой Хўжамуродов ҳам бир "ғиш" қўйган. 40 йилдан кўпроқ пахта етиштиради. Айтишга осон.

Тошбой ака Москвага борди. Меҳмонхонада ленинградлик йигит билан турди. Ажаб! Пахта билмас экан. Ҳеч кўрмаган. Кўп тушунтирди. Бўлмади. Ўша рус йигити пахтани кўз олдиға келтирилмади. Тошбой аканинг ичидан ҳўлғити тошди. Ўзбекистонда 7 ёшдан 70 ёшгача пахта деб юрса, булар, пахтани бил-мас...

Кўнглининг бир чеккасидад ўтди: "Ўзбекистоннинг ўзи бир ало-ҳида давлат бўлсайди..." Тошбой аканинг армони йўқ. Мустақиллик келди. Худо ато этган экан: Бугун Ўзбекистоннинг ўзи бир давлат!

Тошбой ака бир пайлар гекта-ридан 60 центнердан пахта олди. Вилоятнинг "манман" деган мин-барларидан гапирди. Давлат муко-фотиға сазовор бўлди. Ҳозир ўғли пахтада ижарачилар бошлиғи. От ўрини тои босяпти.

Биз фидойи деган сўзнинг қад-рини кўпам биланвермаймиз. Ҳавойи гапдай қўринад. Тошбой ака фидойи-тиним билмайдиган қуюнчақ инсон. Ёшим 70 га бориб қолди, деб, соянинг қуюғини олиб ётмайди. Бир қарасангиз мактаб-да, ўқувчилар орасида "Хей, болам-а" деб олтин-олтин сўхбатларини бошлайди. Бир қарасангиз, маҳал-лада одамларга қўйиб-ёниб, ҳаёт-ни тушунтиряпти. Яна бир пайт қарасангиз далада, гўза орайади, ўғлига хатоларни атайди. Бир пайт... кексалар даврасида...

Тошбой Хўжамуродов толеми одам. Элда обрўйи зўр. Бу бахтни, бахт. Ўғил-қизлари одобли, келин-лари фарзандидай... Қанди-шакар неваралари бағрини тўлдирган. Бахт-да бу! Тошкентга бориб келса, бир ой гурунг беради: "Мен қўриб келдим, мен биламан, силар нима-ни биласилар, Тошкент энди Тош-кент бўпти, бундай шаҳар дунёда йўқ" деб гап бошлайди. Айтиб адо қилолмайди.

Президентимиз жуда тўғри айт-ган: "Деҳқон бой бўлмаса, юрт бой бўлмайди". Тошбой ака шуларни

килдик.

— Давлат ташкилотими у?

— Йўқ, нодавлат. "Евроосиё" жам-гармаси билан ҳамкорлик ўрнатдик. Маблағни шулардан олдик.

— Бу бошқа гап... — Жуманазар ака Исломуковга қараб, бош чайқади.

— Бу... "ИНТЕРНЕТ"нинг тадбир-корларга кредит берадими?

Ҳамма қулиб юборди. Қулги бежиз эмас. Кўпинча ишбилармонлар юра-гини "ёради":

"Кредит ололмай 2 йилдан бери сарсон бўлдим."

"Лимит йўқ экан. Кейин келинг деди."

"Битта кре-дит олиш учун она сутингиз озгин-гиздан келади". Бундай гаплар кўп-да.

— Ҳа, кредит бе-ради...

— Яна ҳамма жим. Шавкат акага қарайман.

— Ростданими?

— Кредит! Сиз ўйлагандан бош-қачарок. Биласиз-ми, янгиликлар, рекамалар, за-монавий технологиялар кўп. Йил бо-шдан ИНТЕРНЕТга уландик. Бир кўни тадбиркорлардан бири келди.

"Америкага уланг-чи, деди". Операторимиз АҚШдаги ку-тубхонага тушди. У киши "Рост, бу ИНТЕРНЕТ, кўзлари-мизга ишонмаймиз" деди.

Ҳозир тадбиркорлар учун бе-пул бюллетен тайёрлапмиз. ИНТЕРНЕТдан фойдаланиб иккита лойиҳа амалга оша-япти. Биринчиси, ҳуқуқий ахбо-рот маркази. Унда Мустақил-ликнинг ўн йили ичиде қабул қилинган қонунлар, ўзгари-ришлари билан бор. Иккинчи-си, Ахборот — ресурс мар-кази... Кизиқувчилар учун...

Гурунгимиз бўлинди. Ше-рободга етдик. Шавкат ака шу ерда қолди. Биз Бойсун то-мон йўл олдик.

Тўйда ЯНГРАД ДЎМБИРА...

Машинанинг олдинги ўринидаги шоири Шафрат Раҳматуллаев:

— Хўш, энди қаёққа, — деди-лар.

Республика радиосининг му-бири Нортожи Зиёев қўлини айиб қўйди. "Адолат тарози" газетасининг бош муҳаррири Жуманазар Аноров мулоҳазаланди.

— Бойсун томонга юрилдим, та-мом. Алломиш ҳаёлимга келаверади. Шафрат ака гапни илди:

Юрагига тугади. Бу йил пилла тўлди, галла баҳарийди, пахта-ям яхши. Энди деҳқонга барака келади...

Яна йўлда давом этамиз...

Шафрат РАҲМАТУЛЛАЕВ, Нортожи ЗИЁЕВ, Менгнор ОЛЛОМУРОДОВ, Жуманазар АНОРОВ.

ЕТТИ ИКЛИМДАН Бир шингил

ҚАРС ИККИ ҚЎЛДАН...

Урду дәрёсининг гарбий қирғоғида жойлашган Хеврон шаҳрида юз берган тўқнашув оқибатида икки исроиллик оғир жароҳатланди.

Наблус шаҳрида эса исроил тан-кларининг ҳужуми туфайли бир фа-ластинлик полиция ходими ҳалок бўлди. Сўнгги пайтдаги ҳолатдан ташвишланган бош вазир Ариэль Шарон Италияга сафар уюштириб, Яқин Шарқ муаммоси бўйича учра-шувлар ўтказди.

Гарчи, Ёсир Арофат ҳам минтақадаги низоларни тўхтатиш-га ва тинчлик музокаларини бошлашга чақираётган бўлса-да, қуролланган Фаластин гуруҳлари яҳудийларни ўз ҳудуд-ларидан сиқиб чиқариш учун курашажакларини билдирмоқ-далар.

ЁН ҚЎШНИГА ЁРДАМ КЕРАК

Би-Би-Сининг хабар беришича, НАТО Бош қотиби Жорж Робертсон Албанияга сафари чоғида мамлакат раҳбариятини қўшни Македонияга танг аҳволдан чи-қишда кўмак беришга чақирди.

Унинг айтишича, албан ҳукумати ўз ҳудудиде жангарилар-нинг жойлашиб олишларига қарши чора-тадбирлар кўрмоғи лозим.

Оврүпо Иттифоқининг Македониядаги янги доимий вакили Франсуа Леотарнинг маълум қилишича, айни пайтда тинчлик-ка эришиш борасида режа ишлаб чиқилмоқда. Шунингдек, халқаро кузатувчилар ҳам гарчи албан жангариларининг ҳоқи-миятдан ўрин эгаллашлари ҳамда ўз тилларининг расман тан-олиниши ҳақидаги талаблари қондирилмаса-да, уларни тинч-ликка эришишга қўндириш зарур, дея фикр билдирмоқдалар.

БОР-ЙЎҒИ 5 ЙИЛ

Президент Жорж Буш маъмурияти Раке-та Ҳужумидан Мудофаа (РХМ) тизимини узогги билан 5 йил мобайнида тақомиллаштирилиши мумкинлиги тўғрисида маълумот берди.

Аммо, Қўшма Штатлар 1972 йилги шартномани қанон бузи-ши ҳозирча аниқ эмас. АҚШ мудофаа вазири ўринбосари Пол Вулфовитцнинг айтишича, яқин ойлари ичиде АҚШ РХМ тўғри-сидаги халқаро шартномалардан чиқиши мумкин. Унинг фикрича, расмий Вашингтон Россия билан ушбу келишувга зарар ет-майди деган битим тузишга ҳам тайёр.

Президент Путиннинг хавфсизлик масалалари бўйича мас-лаҳатчиси Игорь Сергеевнинг билдиришича, бу хилдаги та-қлифлар "қўзбўямачиликдан" бошқа нарса эмас. Чунки, Америк-ка шартномалардан чиқиш ҳақида аллақачон қарор қабул қилиб бўлган. Лекин, расмий Москва бундан саросимага тушмайди ҳамда Қўшма Штатларга келишувга риюя қилиш борасида ялинмайди ҳам.

МАХСУС МАЪРУЗА

Нью-Йоркдаги "Human Rights Watch" ташкилоти Афғонистонга қурол-яроғ етказиш бериш бўйича маъ-руза тайёрлади.

Унга қўра, Россия, Эрон ва Покистон давлатлари ҳозирда мамлакатдаги турли хил гуруҳларга қурол-аслаҳа етказиб бер-моқдалар. Шунингдек, мазкур ташкилот БМТ Хавфсизлик Ке-нашини афғонларга қурол сотишни таъқиқлаб қўйиш борасида қарор қабул қилишга ҳамда унинг амалга оширилишини назо-рат этиш учун Афғонистон билан қўшни бўлган Марказий Осиё давлатлари чегараларига ўз вакилларини юборишга чақирди.

БЕЛФАСТАДА ТАРТИБСИЗЛИКЛАР

Шимолий Ирлан-диянинг Белфаст шаҳрида протестант-ларнинг навбатдаги юришлари вақтида республикачилар ва полиция ўртасида юзага келган тўқна-шув туфайли 113 на-фар полиция ходими жароҳатланди.

Шу кўни протестантлар 1690 йил Бойн ёнидаги жангга ўша пайтда ўз мазҳаблари қироли бўлмиш Вильгельмининг Англия подшоҳлиғидаги ўтмишдоши католик Яков II устидан қилган ғалабасини нишонлаётган эдилар. 7 соат давом этган тартибси-зликлар вақтида протестантлар оқсийшталарини таъминлаб бе-раётган полициячиларга Ирландия миллатчилари ёнуви ҳамда портловчи моддалар улоқтириб жиддий зарар етказганлар.

Молиявий Янгиликлар Агентлиги "Виртуал кутубхонаси" билан ҳамкорликда тайёрланди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2001 йил 17 июлдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек божхона тўловлари учун хорижий валюталар-нинг сўмга нисбатан қийматини белгиледи:

1 Австралия доллари 199,65 1 Австрия шиллинги 24,37

1 Англия фунт стерлинги 549,76 10 Бельгия франки 83,13

1 Голландия гульдени 152,18 10 Греция драхмаси 9,85

1 Дания кронаси 45,08 1 БАА дирхами 106,81

1 АҚШ доллари 392,32 1 Миср фунти 99,61

10 Испания песети 20,16 100 Италия лираси 17,32

1 Канада доллари 255,17 1 Хитой юани 47,40

10 Люксембург франки 83,13 1 Малайзия ринггити 103,26

